jako svědek, musí býti úřadu porotčího sproštěn a místo něho náhradník přibrán (roz. kas. dv. ze dne 21. ledna 1881 č. 13.020). Každá strana může tyto důvody zamítací k platnosti přivésti a vyloučení dotyčného porotce žádati; soudní dvůr pak rozhodne, připouští-li se zamítnutí čili nic (§ 306 tr. ř.).

*b*) Veřejnému žalobci a obžalovanému vyhražuje však trestní řád kromě důvodů ad *a*) uvedených ještě širší právo zamítací; každý porotce může totiž při sestavování lavice porotců jak od žalobce tak od obžalovaného i bez udání důvodu zamítnut býti; vyhražuje se tudíž trestním řádem stranám právo k peremptornímu zamítnutí, a obě strany — žalobce i obžalovaný — užívají práva toho stejnou měrou. Právo to však jest obmezeno tím způsobem, že z počtu porotců, pokud převyšuje 12, žalobce jednu a obžalovaný druhou polovici zamítnouti smí. Státní zastupitelství má následkem tohoto zamítacího práva obtížnější úkol než obžalovaný, neboť státnímu zástupci jest uložena povinnost co nejobezřetněji toho dbáti, aby užíváním tohoto zamítacího práva nebyl dán povážlivý příklad, kdyby práva toho užíval tak, že by jednotlivým porotcům na úkor ostatních přízniv byl (nař. min. sprav. ze dne 25. dubna 1873 č. 14.956).

3. Dobrovolné zamítnutí sama sebe se státnímu zástupci zákonem výslovně přikazuje, je-li některému členu jeho znám nějaký důvod zamítací. V takovém případě má se zástupce všelikých dalších kroků zdržeti a o tomto vylučovacím důvodu svému představenému oznámení učiniti (§ 76 tr. ř.).

4. Zamítnutí svědecké výpovědi. Povinnosti svědecké v trestním řízení jsou sproštěni příbuzní a sešvakření s obviněným a obhájce ohledně toho, co jemu jako obhájci obviněným bylo svěřeno (§ 102 tr. ř.). Nejsnadnější jest případ, když osoba jako svědek povolaná pouze s jedním z více obviněných jest ve zmíněném poměru; trestní řád v takovém případě připouští, aby se svědek ohledně oněch osob, s nimiž v takovém poměru jest, všeliké výpovědi zdržel, předpokládajíc ovšem, že jest možno výpovědi těchto osob se týkající vyloučiti. Jelikož takové vylučování ze svědecké výpovědi v myšlénkovém pochodu svém zákonem předpokládané pro dotyčného svědka dosti nesnadným jest, má soudce povinnost, dbáti co nejpřísněji toto, aby zamítací právo výpovědí svědeckých zkracováno nebylo.

5. Též obhájce má právo zamítnutí sebe sama navrhnouti, má-li k tomu důvody, o čemž rozhoduje poradní komora.

**Zanedbání** (v právu trestním).

I Pojem.

Zanedbání dle zákonníka trestního jest nešetření zákonných předpisů, opomenutí jistého konání z nedbalosti neb z neopatrnosti, nezachování zvláštní oné pozornosti, kteráž uložena jest jednotlivým osobám podle povinnosti jejich stavu nebo podle zákonných závazků naproti osobám třetím. Pojem zanedbání spadá jmenovitě u všeobecné označení »opomenutí« ve smyslu § 233 zák. trest., pokud totiž takovýto způsob jednání zákonem za trestný prohlášen jest, tedy nedovoleným jest, nebo jestliže pachatel nedbalostí a nepozorností svou zákonné předpisy poruší, jichž šetřiti povinen jest základem svého stavu, své živnosti, svého zaměstnání, nebo svých poměrů.

II. Všeobecně se jednání neb opomenutí nepřičítá za zločin, jestliže zlo pochodilo z nedbalosti (§ 2 lit. *f* tr. z.). Okolnost, že pachatel byl spíše příležitostí k zločinu sveden, kteráž se mu následkem cizí nedbalosti nahodila, jest okolností polehčující ve smyslu § 46 lit. *e* tr. z. Avšak nedbalost a nebedlivost při jednáních a opomenutích způsobivších zlo nějaké jsou přečiny nebo přestupky, třeba nemohou se i za zločiny přičítati pro nedostatek zlého úmyslu, a to dle všeobecné zásady § 235 tr. z., jestliže jednající nahlédnouti mohl, že jeho nedbalé jednání způsobilým jest přivésti nebo zveličiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Převážnou část přečinů a přestupků proti bezpečnosti života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti sluší redukovati na zanedbání povinné péče, na neopatrnost nebo nebedlivost ve vykonávání povinností svého povolání.

III. Hlavními zvláštními případy trestných činů, kteréž z nedbalosti nebo nebedlivosti spáchány jsou, označiti lze na př. zanedbání nemocného se strany lékaře (§ 358 tr. z.), nebo se strany jeho příslušníků (§ 360 tr. z.), zanedbání povinného dohledu nad dítkami a jinými chráněnci, jelikož § 376 tr. z. vytýká jako zásadu, že všeobecně ti, kdož mají na základě povinnosti přirozené nebo na sebe vzaté dohled nad dětmi nebo jinými lidmi, kteříž nejsou schopni sami předejíti nebezpečí nebo jeho se uchrániti, zodpovědnými jsou za nepečlivost svou spáchanou u vykonávání povinnosti své; dále zanedbání co do střežení divoké zvěře (šelem) chovaných dovoleně, jakož i chování zlých zvířat domácích; v onom případu tresce se zanedbání jakožto přestupek, avšak jen tehdy, když tím někomu bylo uškozeno (§ 390 tr. z.), v tomto případu i tehdy, když poškození takového tu není (§ 391 tr. z.). §§ 368—370 tr. z. pojednávají o přestupcích při uschovávání a oddělení jedů, §§ 345—353 tr. z. ukládají tresty na nebedlivost lékárníků a jich pomocníků při prodeji a přípravě léků; § 453 tr. z. stanoví trest na nedbalost vzhledem k ohni vzniklému na širém poli nebo poblíže stodol nebo stohů a j. v.

IV. Zákon tiskový trestá jmenovitě zanedbání pozornosti redaktora, při jejímž náležitém použití bylo by nedošlo ku přijetí spisu obsahu trestného. Podobným způsobem dopouští se tohoto tiskového přestupku i nakladatel, jestliže při prvním svém výslechu soudním nemohl jmenovati spisovatele nebo vydavatele, a rovněž i tiskař, jestliže při tisknutí nešetřil předpisů §§ 9 a 17 zák. tiskového (čl. III. zákona ze dne 15. října 1868 č. 142 ř. z.).

## Zápis úmrtní.

I. Pojem.

Soud, jakožto úřad pozůstalost projednávající, obstarati má rozvrh pozůstalosti. Základem tohoto úředního úkonu jest zápis úmrtní, jenž podávati má obraz poměrů zemřelého a pozůstalosti jeho. Jakmile dostane se soudu zprávy o úmrtí někoho — a o to má soud sám též se postarati (§ 34 říz. nesp.) — budiž na jeho podnět pořízen úmrtní zápis. Vyslanec jeho (soudní úředník, notář, představený obce), jemuž zápis úmrtní svěřen jest, odebrati se má za tím účelem co nejrychleji a je-li nebezpečí v prodlení, okamžitě do příbytku nebožtíkova a tam u přítomnosti dvou příslušníků rodiny, nebo není-li jich, u přítomnosti jiných dvou svědků, dáti se do vyhledávání oněch poměrů, jež na projednání pozůstalosti vliv mají, a dle potřeby má i přikročiti k zapečetění pozůstalosti (§ 38 říz. nesp.). O tom pak musí bez prodlení býti soudu zpráva podána.